

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

9.2.2011

B7-0116/2011

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel
vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2
Toiduainete hinnatõus

George Lyon, Britta Reimers
fraktsiooni ALDE nimel

RE\856742ET.doc

PE459.648v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon toiduainete hinnatõusu kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 33;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 25. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni sööda ja toiduainete hinnatõusu kohta¹ ning 22. mai 2008. aasta resolutsiooni toiduainete hinnatõusu kohta ELis ja arengumaades²;
- võttes arvesse oma 26. novembri 2009. aasta resolutsioon ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni tippkohtumise ning toiduga kindlustatuse kohta;
- võttes arvesse oma 29. novembri 2007. aasta resolutsiooni Aafrika põllumajanduse edendamise kohta – ettepanek põllumajanduse arendamise ja toiduainetega kindlustatuse kohta Aafrikas³;
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse rahastamisvahend kiireks reageerimiseks toiduainete hinnatõusule arengumaades (KOM(2008)0450);
- võttes arvesse oma resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika ja ülemaailmse toiduainetega kindlustatuse kohta (McGuinnessi raport) (2008/2153(INI));
- võttes arvesse oma resolutsiooni põllumajanduse tunnistamise kohta strateegiliselt tähtsaks sektoriks toiduga kindlustatuse tagamisel (Sârbu raport) (2010/2112 (INI));
- võttes arvesse J. Baffesi ja T. Haniotise koostatud ning Maailmapanga arenguperspektiivide uurimise töörühma poolt 2010. aasta juulis poliitikauuringute töödokumendina avaldatud uuringut põhitarbeainete hinna kohta (Policy Research Working Paper „Placing the 2006/08 Commodity Price Boom into Perspective” by J. Baffes and T. Haniotis, the World Bank Development Prospects Group, July 2010);
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 2010. aasta detsembris avaldatud analüüsi „Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU 2010-2020”;
- võttes arvesse 1996. aastal toimunud toiduaineteemalise ülemaailmse tippkohtumise ning 16.–18. novembrini 2009. aastal Roomas toimunud toiduainetega kindlustatuse teemalise ülemaailmse tippkohtumise järeldusi ja deklaratsiooni;
- võttes arvesse põllumajandusministrite 2011. aastal toimunud kolmanda Berliini tippkohtumise järeldusi;
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 2. veebruari 2011. aasta teatist kaubaturgude ja

¹ ELT C 174E, 16.10.2008, lk 621.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0229.

³ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0577.

toorainega seotud probleemide lahendamise kohta (KOM(2011)25);

- võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et 2011. aasta jaanuaris ületas ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) toiduainete hinnaindeks senise, 2008. aastal saavutatud tippnäitaja ning tõusis kõrgeimale tasemele alates 1990. aastast, kui FAO toiduhindade mõõtmisega algust tegi, ning praegu on see keskmiselt 231 punkti, peamiselt suhkrul, õlil ja rasvade ning teravilja hinnatõusu tõttu;
- B. arvestades, et rahvusvaheline teraviljahinnaindeks oli keskmiselt 245 punkti, mis on 2010. aasta detsembrikuuga võrreldes 3 % kõrgem, kuid jääb veel alla 2008. aasta aprillis registreeritud rekordtasemele; arvestades, et selle on tinginud nisu ja maisi jätkuv hinnatõus, kuna riisi hind 2011. aasta jaanuaris langes;
- C. arvestades, et aastatel 2003–2008 tõusid energia ja metallide nominaalhinnad 230 %, toiduainete ja väärismetallide hinnad kahekordistusid ning väetiste hinnad tõusid neljakordseks;
- D. arvestades, et toiduga kindlustatus on Euroopa jaoks ülimalt oluline küsimus ning see nõuab ELi tasandil ja laiemaltki mitme sektoripõhise poliitikavaldkonna, nimelt ühise põllumajanduspoliitika, energiapolitiika, teadusprogrammide, arengu- ja kaubanduspoliitika ning finantsvaldkonna reguleerimise seostamist ja koordineerimist;
- E. arvestades, et Euroopa kodanike toiduga kindlustatuse tagamine ja tarbijate varustamine toitvate ja kõrgeväärtuslike ning mõõduka hinnaga toiduainetega on ühise põllumajanduspoliitika üks põhilisi eesmärke;
- F. arvestades, et toiduainete ja tooraine hindade hiljutised kõikumised on tekitanud suuri kahtlusi toiduainetega varustatuse toimimise suhtes Euroopas ja ülemaailmselt ning arvestades, et toidu hinna tõus on enim mõjutanud kõige haavatavamaid riike ja elanikkonnarühmi;
- G. arvestades, et ELi põllumajanduse sissetulek on 50 % madalam kui ELi keskmine sissetulek;; arvestades, et praegune majandussurutis on seda olukorda veelgi halvendanud;
- H. arvestades, et 2007. ja 2008. aastal puhkesid 22 maailma riigis toiduainete kiire hinnatõusu tõttu rahvarahutused;
- I. arvestades, et Euroopa Liit on suurim arengu- ja humanitaarabi andja maailmas, kuid rahvusvahelisel tasandil on ametlik arenguabi põllumajandusele alates 1980. aastatest pidevalt vähenenud; arvestades, et rahvastiku kasvu ja loodusvarade intensiivsema kasutamise seoses suureneb üleilmne toiduvajadus 2050. aastaks hinnanguliselt kaks korda ja toiduainete tootmist maailmas tuleb suurendada;
- J. arvestades, et põllumajandusliku tootmise tugevdamine arenguriikides aitab suurendada vastupanu- ja kohanemisvõimet toidukriiside puhul;
- K. arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni maailma toiduga

kindlustatuse komitee hiljutisel koosolekul rõhutas EL äärmuslike hinnakõikumiste probleemi ning uuel kõrgetasemelisel töökonnal paluti esitada raport hinnakõikumiste põhjuste ja sellega seoses võetavate meetmete kohta;

- L. arvestades, et ELil puuduvad vahendid maailmaturu hindade muutuste prognoosimiseks ning EL sõltub liiga suurel määral kolmandate riikide, näiteks USA prognoosidest;
- M. arvestades, et põhitarbeainete hindade kõikumine maailmaturul võib edaspidi muutuda tugevamaks ja regulaarsemaks; arvestades, et toiduainete kõrgemad hinnad ei tähenda põllumajandustootjatele automaatselt suuremat sissetulekut ning selle peamiseks põhjuseks on põllumajandusliku tootmise sisendkulude kiire kasv ning järjest suurem erinevus tootmiskulude ja jaehindade vahel;
- N. arvestades, et komisjoni andmetest toiduainete tarneahela toimimise kohta ilmneb, et vaja on läbipaistvust ning rohkem teavet tootmise ja turusuundumuste kohta;
 - 1. märgib, et põllumajandusliku tooraine hinnad jäävad lähemas tulevikus ilmselt ajaloolisest keskmisest kõrgemale tasemele ning seega asendub pikka aega kestnud hindade languse tendents hinnatõusuga;
 - 2. on seisukohal, et toiduhindade lühiajalisi kõikumisi ja pikaajalisi tendentse analüüsid tuleb arvesse võtta mitmesuguseid tegureid, nagu näiteks esimese põlvkonna biokütuste, energiahindade, ülemaailmse nõudluse muutumise, saagikuse kasvu vähenemise, ekstreemsete ilmastikunähtuste ja kliimamuutuste mõju;
 - 3. nõuab, et hoolega võetaks arvesse suurt ebakindlust, mis tuleneb energia ja muude põhitarbeainete, eriti toiduainete hinnakõikumiste üha suurenevast vastasmõjust;
 - 4. märgib, et puuduvad tõendid, mis võimaldaksid kindlaks selge seose spekulatsioonide ja toiduainete äärmiselt suurte ülemaailmsete hinnakõikumiste vahel, eriti veel toiduainete hindade pikaajaliste arengusuundumuste puhul;
 - 5. palub komisjonil täpsemalt analüüsida turgude hinnakõikumiste põhjusi ja selgemalt välja tuua spekulatsioonide ja põllumajandusturgude vastasmõju, samuti energiahindade ja toiduainete hindade vastasmõju; rõhutas, et need meetmeid tuleb käsitada osana jõupingutustest reguleerida finantsturge maailma ja ELi tasandil;
 - 6. on seisukohal, et selline põhjalik analüüs aitaks lõpuks paremini mõista neid tegureid, mis mõjutavad toiduainete hindade lühi- ja pikaajalisi muutustendentsi, ning seetõttu oleks võimalik täpsemalt valida poliitilisi meetmeid hinnakõikumiste mõju leevendamiseks;
 - 7. võtab teadmiseks algatuse, mille Prantsusmaa tegi eesistujariigiks olles, nimelt võtta põllumajandusturgudel toimuvate hinnakõikumiste ja spekulatsioonide probleemid ning nende võimalik seos ülemaailmse toiduga kindlustatusega G20 kavva;
 - 8. hindab positiivselt põllumajandusministrite kolmanda Berliini tippkohtumise 22. jaanuaril 2011 vastu võetud ühiskommünikeed, mille allkirjastas 48 riiki ja milles nõutakse nimelt põllumajandusturgude toimimise parandamist ning tunnustatakse kaubanduse tähtsat rolli tasakaalu loomisel põllumajandusturgude mitmesuguste osaliste vahel;

9. nõuab, et andmed toiduainereservide ja -varude ning hinnakujunduse kohta rahvusvahelisel tasandil oleksid läbipaistvamad, kvaliteetsemad ja õigeaegsemad, nagu nõutakse ka komisjoni hiljutises teatises kaubaturgude ja toorainega seotud probleemide lahendamise kohta;
10. palub komisjonil võtta vajalikud meetmed, et võidelda tooraineturgudel esineva ülemäärase spekuleerimise vastu; rõhutab, et neid meetmeid tuleb käsitada osana jõupingutustest reguleerida finantsturge maailma ja ELi tasandil;
11. nõuab, et lahendused ülemääraste hinnakõikumiste takistamiseks kooskõlastataks rahvusvahelisel tasandil; nõuab, et põllumajandustoodete hindade kuritarvitamise ja hindadega manipuleerimise vastu võideldaks rahvusvahelisel tasandil, kuna niisugused teod kujutavad endast potentsiaalset ohtu ülemaailmsele toiduga kindlustatusele;
12. on veendunud, et põhitoiduainete kõrged hinnad seavad ohtu ülemaailmse toiduga kindlustatuse ja arenguriikide elanikkonna, nagu näitavad Põhja-Aafrikas hiljuti toimunud rahutused, mis olid suunatud kõrgete toiduhindade vastu;
13. nõuab, et maailma riikide ühendus võtaks vastu pikaajalise strateegia ja võtaks arvesse 2007.–2008. aasta toidukriisi kogemusi, nagu 2011. aasta jaanuaris nõudis ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, et vältida koordineerimatust ja rutakaid poliitilisi otsuseid, mis võiksid kriisi teravdada;
14. märgib aga, et praegune olukord seoses ülemaailmsete kõrgete toiduhindadega erineb 2008. aasta olukorrast selle poolest, et varustusraskused ei ole nii nüüd suured ja neid ei saa tingimata seletada samade teguritega;
15. nõuab, et riikide valitsused järgiksid ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni soovitusi ega kehtestaks ekspordi kitsendavaid meetmeid, kuna need suurendavad ebakindlust turgudel ja tekitaksid maailma turgudel häireid ning võivad seetõttu maailma tasandil esile kutsuda veel suurema hinnatõusu;
16. kinnitab, et EL jääb kindlaks lubadusele lõpetada eksporditoetuste maksmine järkjärguliselt 2013. aastaks, kui partnerid Maailma Kaubandusorganisatsioonis rakendavad samal ajal samalaadseid meetmeid, millel oleks samasugune mõju;
17. tuletab sellega seoses meelde, et rakendatavad riskijuhtimismehhanismid ja turvaabinõud tuleks vastu võtta kooskõlastatult rahvusvaheliselt tasandil, et vältida uute häirete tekkimist turgudel;
18. väljendab rahulolu selle üle, et Eurostat on loonud ELi toiduhindade jälgimise vahendi ja et luuakse kõrgetasemeline foorum toiduainete tarneahela paremaks toimimiseks Euroopas;
19. on seisukohal, et esmatootjad on kõrgete sisendihindade ning toiduainete tarneahelas tegutsevate töötajate, jaemüüjate ja sisendituru ettevõtete jõupositioonist tingitud madalate taluhindade (*farm-gate prices*) vahel surutud seisus ning seetõttu ei saa nad tootjahindade tõusust täit kasu;

20. palub komisjonil turgude suurenenud konsolideerumist arvesse võttes tagada tootmisvahendite tööstuses, sealhulgas väetiste puhul, vaba turu toimimine, arvestades, et energia ja väetised on olulised toorained, et kasvatada saadusi, mis aitavad suurel määral tagada toiduga kindlustatust;
21. on veendunud, et tuleb tagada vaba ja aus kaubavahetus; nõuab tasakaalustatud kaubanduskokkulepete sõlmimist, kuna neil on oluline osa ülemaailmse toiduga kindlustatuse probleemi lahendamisel;
22. kinnitab, et toetab Maailma Kaubandusorganisatsiooni tasandil kokkuleppe saavutamist, et Doha voor kõrgete ja tasakaalustatud tulemustega õigeaegselt lõpule viia;
23. palub komisjonil tagada, et kaubanduse ja põllumajanduse valdkonnas võetavad meetmed ei oleks omavahel vastuolus ning tunnistada, et on vaja tasakaalustatud eesmärke, mis tagaksid kaubavahetuse arengu ja samal ajal jätkusuutliku tuleviku Euroopa põllumajandustootjatele;
24. kutsub komisjoni üles kaitsma täiel määral Euroopa tootjate huve Mercosuri riikide ja muude kolmandate riikidega peetavatel kahepoolsetel kaubanduslääbirääkimistel, vältides järeleandmisi, mis võiksid ohustada toiduainete tootmist ELis;
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.